

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE
INSTYTUT ZARZĄDZANIA

Warszawa 27.01.2022 r.

Prof. dr hab. inż. Joanna Paliszkiewicz
Instytut Zarządzania
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Recenzja

rozprawy doktorskiej magistra inżyniera Janusza Bereka pt.: „Identyfikacja i kształtowanie wiodących kompetencji menedżerów przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii”

Podstawą opracowania recenzji jest pismo Przewodniczącej Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości z Wydziału Organizacji i Zarządzania, Politechniki Śląskiej dr hab. inż. Lilii Knop, prof. PŚ z dnia 15.12.2021 r. powierzające mi sporządzenie recenzji rozprawy doktorskiej Pana mgr. inż. Janusza Bereka.

Uzasadnienie podjęcia tematu

Problem badawczy podjęty przez Autora jest bardzo interesujący i ważny, zarówno z naukowego, jak i praktycznego punktu widzenia. Tematyka identyfikacji i kształtowania wiodących kompetencji menedżerów przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii jest bardzo aktualna, szczególnie w obliczu obecnych wyzwań. Postępujące zmiany w otoczeniu biznesowym, związane z globalizacją, rozwojem pandemii jak i rozwojem Przemysłu 4.0, stawiają wiele wyzwań zarówno w obszarze utrzymania przewagi

1

*h. dr. 13/2021/2022
2.02.2022*
Mano

konkurencyjnej opartej na wiedzy, jak i w obszarze rozwoju technologii oraz organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem,

Kompetencje kierownicze to umiejętności, wiedza, postawy i cechy osobowości, wykorzystywane dla realizacji określonych funkcji kierowniczych. Odpowiedni rozwój kompetencji może mieć pozytywny wpływ na sukces przedsiębiorstwa. Współczesny rynek jest bardzo wymagający, dlatego prowadzenie badań z zakresu kompetencji menedżerów może wnieść wkład w udoskonalenie obszaru zarządzania zasobami ludzkimi.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że dobór tematu pracy doktorskiej jest w pełni uzasadniony. Autor właściwie uzasadnił podjęcie tego rodzaju badań. Badania literaturowe i empiryczne, przeprowadzone w pracy, ukierunkowane na identyfikację i kształtowanie wiodących kompetencji menedżerów przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii, są bardzo aktualne.

Recenzowana rozprawa doktorska posiada charakter bardzo dobrze opracowanej monografii w oparciu o rzetelnie opisany przegląd literatury i przeprowadzone badania empiryczne wykorzystujące zróżnicowane metody badawcze.

Cele i hipotezy pracy doktorskiej

Głównym celem pracy jest przeprowadzenie identyfikacji wiodących kompetencji menedżerów przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii oraz określenie metod i narzędzi ich kształtowania. W pracy postawiono następujące pytania:

- Jak jest kryterium efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii?
- Jakie czynniki warunkują tego typu efektywność?
- Jakie działania kierownicze wpływają na tak rozumianą efektywność?
- Jakie kompetencje kierownicze leżą u podstaw działań kierowniczych warunkujących efektywność funkcjonowania przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii i jak je kształtować?

Cele teoriopoznawcze postawione w pracy to:

- 1) Identyfikacja kluczowych czynników determinujących funkcjonowanie współczesnych organizacji oraz ich kluczowych czynników sukcesu.

- 2) Zbadanie roli wiedzy w budowaniu przewagi konkurencyjnej współczesnych organizacji.
- 3) Identyfikacja kluczowych kompetencji przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii oraz wiodących kompetencji menedżerskich koniecznych do kierowania przedsiębiorstwami przemysłowymi wysokich technologii.
- 4) Zbadanie zależności pomiędzy wiodącymi kompetencjami kierowniczymi a kompetencjami organizacyjnymi.
- 5) Zbadanie możliwości kształtowania wiodących kompetencji kierowniczych pod kątem ich pożądanego oddziaływania na kompetencje organizacyjne.
- 6) Zbadanie zależności pomiędzy kluczowymi kompetencjami organizacyjnymi a efektywnością organizacji.
- 7) Identyfikacja metod i narzędzi kształtowania pożądanых wiodących kompetencji menedżerskich przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii.

W pracy sformułowano następujące **cele uytitarne:**

- 1) Opracowanie zbioru wiodących kompetencji kierowników przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii.
- 2) Opracowanie i dobór narzędzi badania wiodących kompetencji kierowników przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii.
- 3) Dobór metod i narzędzi kształtowania wiodących kompetencji kierowników przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii.

W pracy sformułowano następujące **cele metodologiczne:**

- 1) Opracowanie metody identyfikacji kluczowych kompetencji przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii oraz wiodących kompetencji menedżerów tego typu przedsiębiorstw.
- 2) Zweryfikowanie zastosowanej metody badawczej w praktyce.

Cele zostały sformułowane poprawnie i nie budzą zastrzeżeń.

Autor sformułował w pracy następujące **hipotezy badawcze**:

H1. Warunkiem sukcesu przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii jest właściwie ukształtowany zestaw wiodących kompetencji menedżerskich, obejmujących sferę intelektualną, emocjonalną i zarządczą, bezpośrednio wpływających na rozwój kluczowych kompetencji organizacyjnych.

H2: Wiodące kompetencje menedżerskie kadry kierowniczej bezpośrednio wpływające na rozwój kluczowych kompetencji przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii można kształtować i rozwijać za pomocą odpowiednio dobranych metod i narzędzi.

Hipotezy zostały sformułowane poprawnie.

Praca posiada dwie warstwy: teoretyczną i empiryczną, które wzajemnie się uzupełniają i umożliwiają realizację postawionych celów oraz weryfikację hipotez.

Metody badawcze

Zastosowany model badawczy składa się z dwóch części, których celem jest odpowiednio: identyfikacja kluczowych kompetencji przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii i wiodących kompetencji menedżerów tego typu przedsiębiorstw oraz określenie możliwości, metod i narzędzi ich kształtowania. W dysertacji przedstawiono przegląd literatury oraz wyniki badań empirycznych przeprowadzonych przy wykorzystaniu wywiadów i paneli eksperckich.

Celem krytycznego przeglądu literatury było wyodrębnienie głównych cech przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii. Wywiady przeprowadzono z jedenastoma menedżerami wybranych przedsiębiorstw reprezentujących branżę lotniczą. Miały one na celu ustalenie, które z obszarów ich funkcjonowania są ważne w kontekście zbudowania trwałej przewagi konkurencyjnej. Celem panelu eksperckiego była identyfikacja kluczowych kompetencji przedsiębiorstw przemysłu wysokich technologii branży lotniczej w oparciu o obszary wyodrębnione w wyniku przeprowadzonych wywiadów. Panel ekspertów przeprowadzono wśród dziewiętnastu ekspertów reprezentujących naukę i praktykę. Badania ankietowe przeprowadzone wśród 143 menedżerów średniego i wyższego szczebla w przedsiębiorstwach z branży lotniczej. Wszystkie badane firmy są członkami Doliny Lotniczej – największego polskiego klastra lotniczego.

Wybór metod badawczych można uznać za poprawny, wynikający z natury problemu badawczego i postawionych celów. Autor wykorzystał bogaty zestaw metod badawczych skorzystał z wywiadów, panelu ekspertów oraz badań ankietowych.

Ocena pracy pod względem merytorycznym

Treść rozprawy zajmuje 199 stron (wraz z załącznikami). Tytuł pracy jest adekwatny do treści. Układ pracy jest prawidłowy. Praca składa się z pięciu rozdziałów, wstępu, podsumowania i wniosków końcowych oraz bibliografii, spisu tabel, spisu rysunków i załączników. W pracy można wyróżnić dwie części. Część pierwsza obejmuje trzy pierwsze rozdziały pracy, zawierające podstawy teoretyczne. Część druga pracy to rozdziały: czwarty i piąty, zawierające badania empiryczne.

We **wstępie** przedstawiono uzasadnienie podjęcia tematu, cele pracy, hipotezy badawcze oraz opisano metody badawcze i układ pracy. Wstęp do pracy obejmuje pięć stron.

Rozdział pierwszy pt.: *”Uwarunkowania funkcjonowania współczesnych przedsiębiorstw,*” obejmuje 12 stron tekstu. W tym rozdziale przedstawiono charakterystykę otoczenia współczesnych organizacji. Następnie opisano rolę wiedzy w budowaniu przewagi konkurencyjnej. W tym rozdziale przedstawiono jedną tabelę. Rozdział pierwszy pracy oceniam pozytywnie. Cechuje go logika i przejrzystość wywodów.

W **rozdziale drugim** pt.: *„Kluczowe kompetencje przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii”* opisano pojęcie i cechy dystynktywne przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii. Następnie przedstawiono obszary konkurencyjności przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii. Rozdział ten obejmuje 10 stron. Autor zamieścił w nim jedną tabelę. Rozdział drugi oceniam pozytywnie.

Rozdział trzeci pt.: *„Kompetencje kierownicze w perspektywie budowy kluczowych kompetencji przez przedsiębiorstwa przemysłowe wysokich technologii”* obejmuje 19 stron. W tym rozdziale zaprezentowano kompetencje kierownicze w perspektywie badań organizacyjnych. Następnie opisano powiązanie kompetencji kierowniczych z budową kluczowych kompetencji przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii. Opracowanie

uzupełnione zostało trzema rysunkami oraz trzema tabelami. Rozdział zakończono wnioskami związanymi ze studiami literaturowymi. Rozdział trzeci oceniam pozytywnie.

Rozdział czwarty pt.: „*Kluczowe kompetencje przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii oraz wiodące kompetencje ich kadry kierowniczej na przykładzie branży lotniczej – wyniki badań*” obejmuje 104 strony. W tym rozdziale przedstawiono metodę badań. Opisano narzędzia badawcze oraz zaprezentowano wyniki badań. Następnie przedstawiono cechy dystynktywne przedsiębiorstw, obszary budowy przewagi konkurencyjnej, zidentyfikowano kluczowe kompetencje przedsiębiorstw i kadry kierowniczej. W ostatnim punkcie tego rozdziału Autor skupił się na rzetelności kwestionariusza ankiety. Opracowanie uzupełnione zostało 31 rysunkami oraz 9 tabelami. Rozdział ten jest napisany w sposób rzetelny, wyczerpujący i oceniam go pozytywnie.

Rozdział piąty pt.: „*Metody i narzędzia kształtowania wiodących kompetencji kadry kierowniczej przemysłu lotniczego*” składa się z 11 stron. Opracowanie uzupełnione zostało dwoma tabelami. Oceniam go pozytywnie. Treść tego rozdziału została opracowana w sposób wyczerpujący i nie budzi zastrzeżeń.

Rozprawa kończy się **podsumowaniem** o objętości 8 stron obejmującym wnioski o charakterze teoriopoznawczym, utylitarnym i metodologicznym. Przedstawiono w nim opis rozwiązania problemu badawczego oraz wyników dociekań i badań empirycznych. Wskazano także na ograniczenia badania oraz opisano kierunki przyszłych badań. Podsumowanie mogłoby być pełniejsze, jeżeli Autor ustosunkowałby się do wszystkich postawionych celów we wstępie, jak również przedstawił weryfikacje hipotez, poza tym podsumowanie jest dobrze opracowane i zawiera wiele ciekawych wniosków.

Pracę zamyka **bibliografia, spis tabel, spis rysunków i załączniki**.

Uwagi o charakterze dyskusyjnym

Uwagi o charakterze dyskusyjnym wymagające ustosunkowania się Doktoranta zawarto w treści recenzji w formie pytań.

Pytanie 1

Jakie są najpopularniejsze metody rozwoju kompetencji i jakie są ich mocne i słabe strony?

Pytanie 2

Jakie są ograniczenia przeprowadzonych badań (szczególnie związane z doбором próby)?

Pytanie 3

Jakie rekomendacje wynikają z Pana pracy, które mógłby Pan przedstawić kadrze zarządzającej?

Pytanie 4

Proszę o wskazanie głównych wyzwań związanych z rozwojem kadr w dobie pandemii COVID-19.

Podstawy teoretyczne pracy

Praca została oparta na prawidłowych podstawach teoretycznych. Autor odwołuje się do 200 opracowań (artykułów, publikacji zwartych) oraz 12 źródeł internetowych. Literatura jest aktualna, prawidłowo wykorzystana. Autor oparł się głównie na literaturze polskiej (63,5%), literatura w j angielskim stanowi 36,5%.. Dobór literatury umożliwił realizację celów pracy i uznaję go za właściwy.

Uwagi o charakterze technicznym

W pracy nie zachowano równowagi budując strukturę rozdziałów, zarówno pod względem liczby podrozdziałów jak i liczby stron. Niektóre rysunki mają podwójne tytuły, jeden jest nad rysunkiem a drugi pod np. rys. 14, 15. Do przypisów dotyczących artykułów w czasopismach zawsze powinien być podany zakres stron, w spisie literatury w większości przypadków ich nie ma (na przykład w przypisach o numerach: 16 19, 20, 40 i innych).

Uwagi te mają charakter techniczny i nie wpływają na wartość merytoryczną pracy, natomiast mogą być przydatne w przypadku zamiaru publikacji dysertacji.

Ocena pracy

1. Praca spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim - jest poprawna pod względem formalnym i merytorycznym. Rozprawa stanowi samodzielne rozwiązanie przez Doktoranta problemu naukowego.
2. Podjęty przez Doktoranta temat charakteryzuje się wysokim stopniem aktualności
3. Cele pracy prawidłowo sformułowane, a następnie zrealizowane.
4. Praca napisana jest precyzyjnym językiem.
5. Wnioski wynikają z rozważań teoretycznych i przeprowadzonych badań empirycznych i charakteryzują się przydatnością naukową i praktyczną.
6. Wykorzystane metody badawcze są właściwie dobrane i umożliwiły osiągnięcie celów i weryfikację hipotez postawionych przez Autora.
7. Praca dowodzi posiadania przez Doktoranta dobrego warsztatu badawczego oraz wysokiego poziomu wiedzy praktycznej do prowadzenia dalszych badań naukowych w tym obszarze.

Wniosek końcowy

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że przedstawiona do recenzji praca doktorska magistra inżyniera Janusza Bereka pt.: „*Identyfikacja i kształtowanie wiodących kompetencji menedżerów przedsiębiorstw przemysłowych wysokich technologii*” spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim zawarte w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Przedstawiona praca może być podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora, zatem wnoszę o jej dopuszczenie do publicznej obrony w Dyscyplinie Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości na Wydziale Organizacji i Zarządzania, Politechniki Śląskiej.

Joanna Palisiewicz